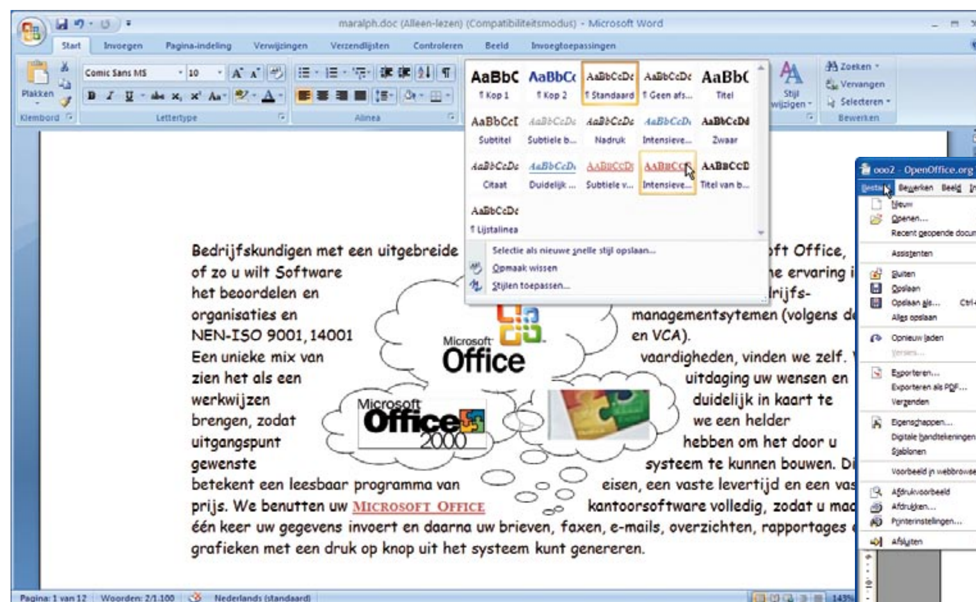
Gratis versus commerciële software

Ongelijke strijd?

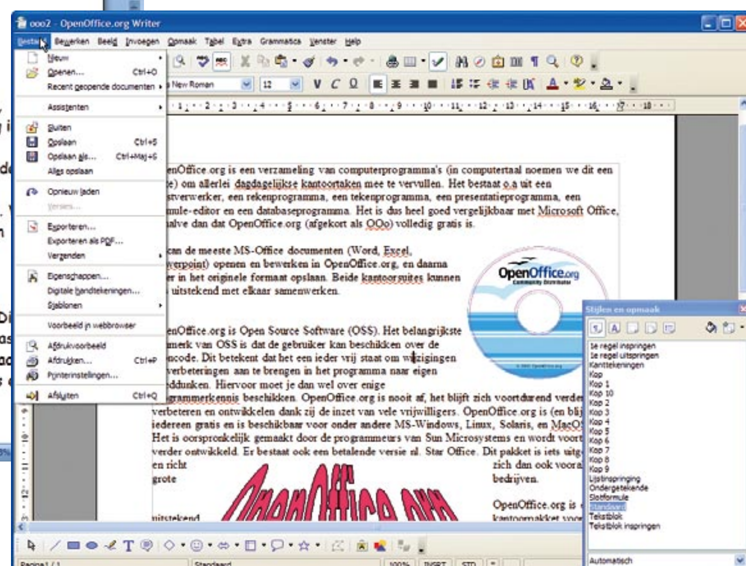
Er is weinig commerciële software, of er bestaat wel een gratis tegenhanger voor. Wij legden vijf duo's naast elkaar en gingen na of gratis ook goedkoop is. CEDRIC MESKENS

Computeren is niet bepaald goedkoop. Je hebt immers niet alleen hardware nodig, maar ook een besturingssysteem, een internetverbinding en allerlei toepassingsoftware. Wie niet bang is de gebaande paden te verlaten, kan zich echter een lieve duit besparen... Nu willen we niet meteen de experimentele toer opgaan – we houden het hier rustig bij het vertrouwde Windows en laten gratis Linux-distributies in de rekken liggen – maar wel stellen we je graag een aantal Windows-toepassingen voor die zich opwerpen als gratis alternatieven voor enkele bekende, commerciële kleppers. In onze boksring plaatsten we tegenover elkaar: OpenOffice.org versus Microsoft Office, avast! Home Edition versus Norton AntiVirus, GIMP versus Photoshop (Elements), DriveImage XML versus Acronis TrueImage en PeaZip versus WinRAR. De kampen bleken vaak erg spannend...

Microsoft Office ⇐⇒ OpenOffice.org

De ribbon in MS Office 2007: aantrekkelijk en – na enige gewenning – best ook functioneel!

OpenOffice.org: niet moeders mooiste, maar voor 80% van de gebruikers zeker voldoende.

We horen het vaak: 80% van de gebruikers van MS Office benut slechts 20% van de mogelijkheden. Dat zegt iets goeds én iets slechts over het pakket. Het vertelt ons namelijk dat het een zeer krachtig programma is, maar het maakt ook duidelijk dat gebruikers de meer geavanceerde functies ofwel niet nodig hebben, ofwel niet goed weten te vinden. Precies aan deze laatste tekortkoming heeft Microsoft met versie 2007 proberen te sleutelen: zowat alle toepassingen van deze release steken namelijk in een compleet nieuwe interface: de zogenaamde 'ribbon', die de klassieke indeling in uitklapmenu's grotendeels vervangt – hoewel dat niet altijd op de meest logische manier gebeurd is. In vergelijking daarmee komt de interface van OpenOffice.org een stuk uobolliger over, en soms zelfs overbodig complex.
Ook qua functionaliteit vinden we opvallende verschillen tussen beide kantoorsuites, mede afhankelijk van de MS Office-editie die we als vergelijkingspunt nemen. Office Standard ontbeert bijvoorbeeld een database. Die treffen we in Office Professional (en hoger) wél aan in de vorm van Access, een programma dat flink wat krachtiger is dan Base, de oppervlakkige tegenhanger van OpenOffice.org. In Office Professional (en hoger) steekt tevens een gebruiksvriendelijk DTP-programma, en alle edities van MS Office bevatten een e-mailtool en een kalenderprogramma (Outlook). Drie onderdelen waar je vergeefs naar zoekt in OpenOffice.org – wat niet wegneemt dat je ook hiervoor gratis, maar minder gepolijste alternatieven op de kop kan tikken (denk aan Scribus, Thunderbird en Sunbird). Anderzijds bevat OpenOffice.org de niet onaardige tekentool Draw, een extraatje dat de suite van Microsoft dan weer moet missen. Beide tegenstanders hebben in elk geval wel een tekstverwerker (Word - Writer), een spreadsheet (Excel - Calc) en een presentatiepakket (PowerPoint - Impress) – ongetwijfeld de drie kernmodules voor de doorsnee gebruiker. Over het algemeen pakt de suite van Microsoft hier het sterkst uit, met een indrukwekkende functionaliteit. OpenOffice.org maakt echter een snelle inhaalbeweging, en de meeste gebruikers zullen ook in dit pakket ongeveer alles vinden wat ze nodig hebben. De helpfunctie is niet zo uitgebreid als bij MS Office, maar een actieve online gemeenschap helpt je altijd graag uit de nood.
Heel wat gebruikers die de overstap naar OpenOffice.org overwegen, stellen zich – overigens terecht – vragen omtrent de compatibiliteit tussen beide suites. Gelukkig valt dit nogal mee, zolang je geen geavanceerde functies gebruikt. OpenOffice.org kan bijvoorbeeld niet overweg met macro's uit MS Office, en ook bij documenten met een complexe lay-out durft er wel eens wat spaak lopen.
Hou er verder rekening mee dat OpenOffice.org, althans zonder plug-in, niet overweg kan met de nieuwe xml-standaard van de Office-documenten (zoals docx en xlsx), maar het is natuurlijk altijd mogelijk die documenten in het vorige formaat weg te schrijven, waar OpenOffice.org dus wél mee uit de voeten kan. En niet te vergeten... steeds meer officiële instanties opteren voor het openbron ODF-formaat, en laat dat nu net het formaat zijn waar OpenOffice.org wél en MS Office – zonder plug-in – niét mee overweg kan...

➲ Wie voldoende heeft aan een krachtige tekstverwerker, spreadsheet en presentatiepakket en zich niet laat afschrikken door de niet helemaal vlekkeloze compatibiliteit met MS Office, kunnen we OpenOffice.org warm aanbevelen.

	MICROSOFT OFFICE	OPENOFFICE.ORG
Versie	(Professional) 2007	2.3.1
Producent	Microsoft	OpenOffice.org
Website	http://office.microsoft.com	http://nl.openoffice.org
Taal	NL	NL
Prijs (gratis proefperiode)	Pro full: € 679 (1)	gratis
Functieomvang	****(*)	***(*)
Gebruiksvriendelijkheid	****	***(*)
Hulp	****	***

(1) Een academische versie van Microsoft Office Pro 2007 NL kost € 249.

Norton AntiVirus ⇔ avast! Home Edition

Het belangrijkste aan een antiviruspakket is dat het zoveel mogelijke beestjes te grazen neemt, bij voorkeur in een zo kort mogelijke tijd, zodat je productiviteit – en je geduld – er niet onder lijdt. Als we even op de conclusie vooruit mogen lopen: op dit vlak ontlopen beide pakketten elkaar niet zoveel. Wanneer we ons op een aantal tests baseren – waaronder die van av-test.org – dan detecteren beide programma's ongeveer evenveel reeds bekende virussen, zowel 'on demand' (waarbij de gebruiker zelf een scanronde initieert) als 'on access' (real-time beveiliging op de achtergrond), waarbij Norton AntiVirus een weinig sneller blijkt en ook minder systeembronnen afsnoept (circa 6.500 KB versus 37.000 KB).
Anderzijds weet avast! ad- en spyware beter aan te pakken dan zijn tegenstrever. Jammer genoeg laat de heuristische methode, waarbij ook onbekende of gemodificeerde virussen door de mand horen te vallen, bij beide pakketten nog heel wat te wensen over. Wel blijkt Norton het over het algemeen een stuk beter te doen naar de detectie van rootkits toe, en genereert dit pakket doorgaans ook minder 'valse positieven' ofte onterechte meldingen van vermeende virusinfecties. Symantec zorg ook vaker voor updates van antivirusdefinities: zo'n driemaal per dag, terwijl dat bij avast! Home Edition dagelijks tot één keer beperkt blijft. avast! voorziet evenmin in een reddingsmedium – een opstartbare cd, zeg maar, waarmee je een mogelijk besmette pc kan opstarten en scannen (tenzij je niet op de inspanning ziet om via BartPE www.nu2.nu/pebuilder zelf zo'n cd samen te stellen). De cd van Norton kan je wel als zodanig inzetten, maar het blijkt nog altijd om een DOS-variant met verouderde virusdefinities te gaan.
Beide pakketten laten zich probleemloos installeren, ook onder Vista, maar op dit besturingssysteem komt de gebruikersbeheercontrole (UAC) je vooral bij avast! geregeld om de oren slaan. Beginners zullen zich absoluut niet geïntimideerd voelen door Norton AntiVirus: de interface is erg overzichtelijk, en zelfs een virusdetectie wordt – op een pop-upvenstertje na – haast onmerkbaar afgehandeld. Ook avast! is goed bruikbaar voor beginners, maar wie dieper doordringt in de beschermingsmodule kan de verschillende onderdelen gedetailleerd finetunen. Bij een virusdetectie kan je hier kiezen tussen verschillende opties (waaronder Verplaatsen, Verwijderen, Herstellen of Verplaatsen naar kluis). Een vermeldenswaardig extraatje bij avast! is de VRDB generator – een tool die het herstel van geïnfecteerde bestanden hoort te vergemakkelijken. Bij Norton tekenen we een eenvoudige firewall op, en een tool die je je netwerkbeveiliging helpt optimaliseren.

➲ Norton AntiVirus oogt iets overzichtelijker en vriendelijker, maar wanneer het er écht op aankomt, ben je eigenlijk net zo goed af met viruskiller avast!

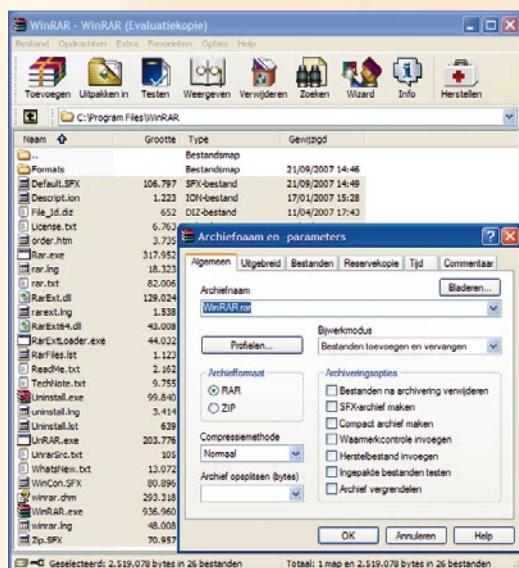

Weinig storend, wel alert!

Beginners hoéven de meer geavanceerde opties niet aan te spreken.

	NORTON ANTIVIRUS	AVAST! ANTIVIRUS
Versie	2008	4.7 Home edition
Producent	Symantec	ALWIL
Website	www.symantec.be	www.avast.be
Taal	NL	NL
Prijs (gratis proefperiode)	€ 54,99 – 1 jaar updates (15 dagen)	gratis (registratie na 60 dagen)
Functieomvang	***	***
Gebruiksvriendelijkheid	****	***
Hulp	****	**(*)

Een flexibele tool met enkele nuttige extra's.

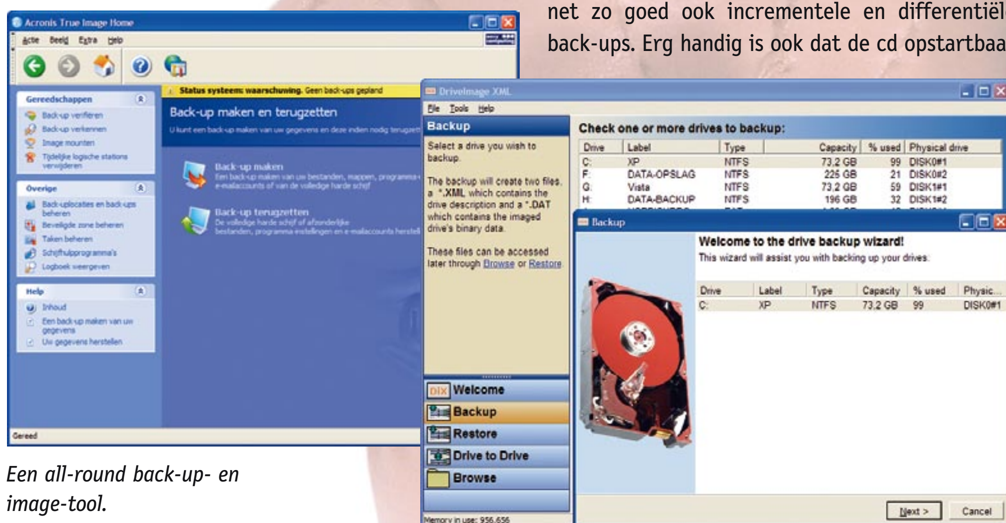
WinRAR ⇔ PeaZip

Wat doe je als je bestanden te veel ruimte in beslag nemen – bijvoorbeeld om ze in een mail te krijgen? Juist, je comprimeert ze en stopt ze in een archiefbestand. Nu kan je die ook wel 'zippen' vanuit Windows zelf, maar een meer gespecialiseerde tool werkt vlotter en biedt ook wel enkele handige extra's. Zo heb je doorgaans veel meer keuze op het gebied van formaten. PeaZip, dat ook onder Linux draait, biedt volledige ondersteuning aan onder meer 7z(-sfx), (t)gz, pea, tar en zip, en kan formaten openen, doorbladeren en uitpakken als ace, arj, cab, chm, iso, lha/lhz en rar. Het commerciële WinRAR is minstens even flexibel wat compressie- en archiefformaten betreft. Beide tools laten je, afhankelijk van het gekozen formaat, ook allerlei parameters instellen voor het archiveren: een maximale bestandsgrootte (voor multivolumes), versleuteling met het stevige AES-algoritme, al dan niet zelfuitpakkende archiefbestanden (sfx), compressieniveau, enzovoort. Ze voorzien beide ook in een handige shell-integratie, zodat je ook vanuit de Verkenner heel makkelijk bestanden kan in- en uitpakken. We voerden een paar vergelijkende tests uit met het erg populaire zip-formaat, en in de hoogste compressie bleek PeaZip net iets compactere archiefbestanden op te leveren – maar het programma deed er wel wat langer over. WinRAR bevat wel nog enkele extra's die PeaZip ontbeert. Zo is het mogelijk een herstelbestand aan je archief toe te voegen, zodat de ontvanger beter gewapend is tegen

Acronis True Image Home ⇄ DriveImage XML

Wie op het ergste voorzien wil zijn, maakt natuurlijk regelmatig back-ups van zijn gegevens. Dat neemt niet weg dat je bij een crash nog voor een berg werk staat: je moet namelijk niet alleen je besturingssysteem, maar ook alle drivers en applicaties opnieuw geïnstalleerd krijgen. Met een zogenoemde schijfimage klaar je dat klusje in pakweg een kwartier: zo'n image bevat namelijk een byte-per-byte kopie van een complete partitie. Dat kan perfect met het gratis DriveImage XML, en via een back-upwizard is de procedure niet eens zo moeilijk. Een image maken van een partitie die op dat moment in gebruik is, kan ook – dankzij de 'hot imaging strategy'. Erg handig is dat je met de ingebouwde Browse-functie door de afzonderlijke bestanden van zo'n image kan bladeren en bestanden ook selectief kan terugzetten. Verder biedt het programma nog de mogelijkheid om een schijf rechtstreeks naar een ander exemplaar te klonen. Dat is het zowat. Wel jammer dat er geen standaardprocedure voorzien is om een opstartbare herstel-cd te creëren. Daarvoor moet je echt wel aan de slag met een tool als PE Builder, in combinatie met een speciale DriveImage xml-plug-in: een vrij omslachtige procedure dus.
True Image Home biedt eveneens al deze mogelijkheden, maar alles zit wel verpakt in een nóg gebruiksvriendelijkere interface. Het commerciële pakket gaat echter nog verder. Je kan probleemloos back-ups van selectieve gegevens maken en bijvoorbeeld bepaalde bestandstypes uitsluiten. Volledige back-ups zijn mogelijk, maar net zo goed ook incrementele en differentiële back-ups. Erg handig is ook dat de cd opstartbaar is, en dat je die dus meteen als herstel-cd kan inzetten. Maar misschien hoeft het zover niet te komen: je kan namelijk een stukje van je harde schijf inrichten als beveiligde zone, van waaruit je bij het opstarten altijd ook een image kan terugzetten – zelfs als je systeempartitie naar de haaien is. Nieuw in versie 11, naast een paar privacy-tools, is de functie Try and decide, waarbij je heel eenvoudig een tijdelijke virtuele testomgeving opzet, zodat je naar hartenlust kan experimenteren zonder Windows of je toepassingen te compromitteren.

➲ True Image is zonder meer de meest gebruiksvriendelijke en veelzijdige back-upoplossing. Wie echter alleen naar een rechttoe rechtaan imaging tool op zoek is, kan gerust terecht bij DriveImage XML.

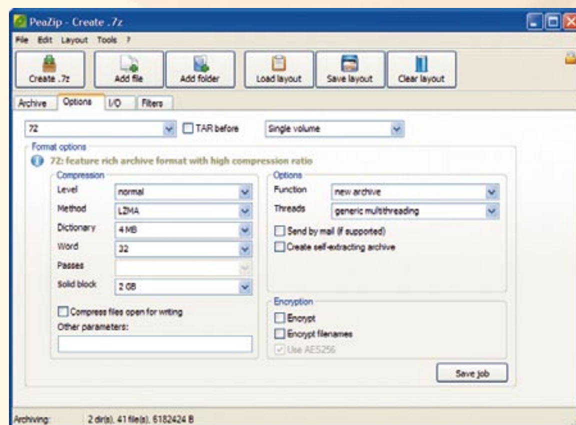

Een all-round back-up- en image-tool.

Imagen, klonen en (selectief) terugzetten: niks meer, maar ook niks minder.

	TRUE IMAGE	DRIVEIMAGE XML
Versie	11 Home	1.21
Producent	Acronis	Runtime Software
Website	http://eu.acronis.com - www.easy-computing.com	www.runtime.org
Taal	NL	EN
Prijs (gratis proefperiode)	€ 49,95 (beperkte demo EN)	gratis
Functieomvang	****(*)	***
Gebruiksvriendelijkheid	****	***(*)
Hulp	****	**

PeaZip doet ongeveer alles wat een doorsnee '(un)zipper' nodig heeft!

mogelijke bestandscorruptie. Je kan ook commentaar aan het archief toevoegen en het van een digitale handtekening (waarmerkcontrole) voorzien. Verder voorziet de tool ook in een ingebouwde herstelfunctie, en kan je een archiefbestand automatisch laten scannen door je antivirustool.

➲ Als je de extra's die WinRAR je aanbiedt niet nodig hebt, zien we weinig redenen om het niet bij het gratis PeaZip te houden.

	WINRAR	PEAZIP
Versie	3.71	1.11
Producent	RarSoft	(Giorgio Tani)
Website	www.winrar.be	http://peazip.sourceforge.net
Taal	NL	EN
Prijs (gratis proefperiode)	€ 36,24 (40 dagen)	gratis
Functieomvang	****	***
Gebruiksvriendelijkheid	***(*)	***(*)
Hulp	***	**

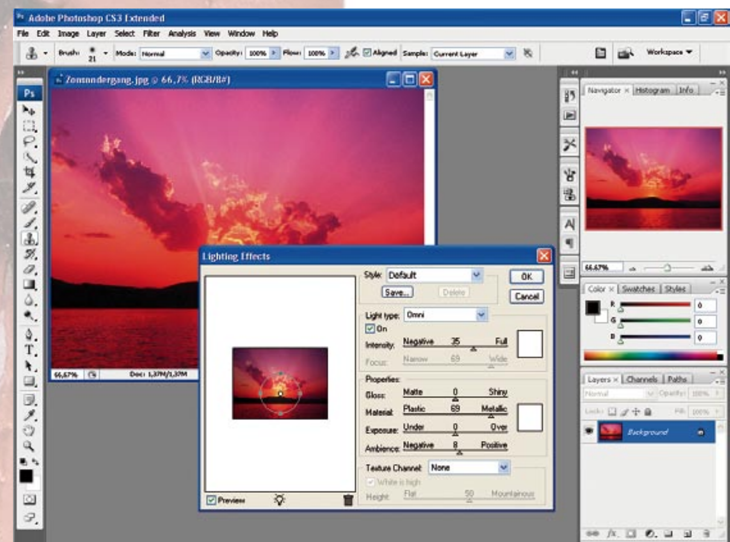

Photoshop ⇔ GIMP

Windows heeft nauwelijks tools aan boord waarmee je foto's deftig kan bewerken. Ben je op zoek naar een gratis oplossing, dan dient GIMP zich aan: GNU Image Manipulation Program. Dit programma is in vele talen beschikbaar, en je kan het ook op Linux/UNIX en Mac OS X installeren. Het grootste nadeel manifesteert zich al meteen bij de eerste opstart: het programma openbaart zich in een hoogst eigenzinnige interface. In tegenstelling tot Photoshop, waar alle onderdelen veel overzichtelijker gepresenteerd worden, opent elk onderdeel zich bij GIMP in een apart venstertje, alsof het telkens om een andere applicatie gaat. Nu zijn er wel plug-ins waarmee je al die onderdelen netjes binnen één programmavenster krijgt, maar het is jammer dat dit vooralsnog niet standaard voorzien is. Verwacht je dus aan enige gewenning!

Photoshop oogt niet alleen professioneler, er zijn ook meer geavanceerde en verfijnde mogelijkheden. Enkele voorbeelden: er is ondersteuning voor *slicing*, er is betere ondersteuning voor tekst en voor kleurenreproductie, er zijn knappe automatische correctiemogelijkheden, het programma levert beter geoptimaliseerde gifs af, enzovoort. Bij elke nieuwe versie van GIMP worden de verschillen tussen beide pakketten echter merkbaar kleiner. Onderschat de kracht en flexibiliteit van GIMP dus zeker niet. Het programma kan bijvoorbeeld probleemloos overweg met lagen, paden en kanalen. Ook de gereedschapskist oogt indrukwekkend: naast meer klassieke ingrediënten zoals diverse selectietools, een vul-, zoom- en potloodtool, treffen we er ook nog een kloon-, perspectief- en healing tool aan voor snelle retouches. GIMP bevat verder nog een heel uitgebreid scala aan filters, inclusief een handig previewvenster. En voor gevorderde gebruikers: dankzij een eigen scriptingtaal (Script-Fu) kan je allerlei bewerkingen op een geautomatiseerde manier doorvoeren. Er zijn heel wat kant-en-klare scripts standaard geïnstalleerd, en voor nog veel meer exemplaren kan je altijd terecht op http://registry.gimp.org – daar kan zelfs Photoshop nog wat van leren. De helpfunctie van Photoshop mag dan beter uitgebouwd zijn, de online gemeenschap rond GIMP is erg actief en je er kan heel wat nuttige tips en zelfs complete handleidingen op de kop tikken. Een goed vertrekpunt bijvoorbeeld is http://gimp.startpagina.nl. Mensen die Photoshop Elements overwegen, het kleinere broertje van Photoshop, hebben nog meer baat bij GIMP, omdat de verschillen tussen beide pakketten nog kleiner zijn.

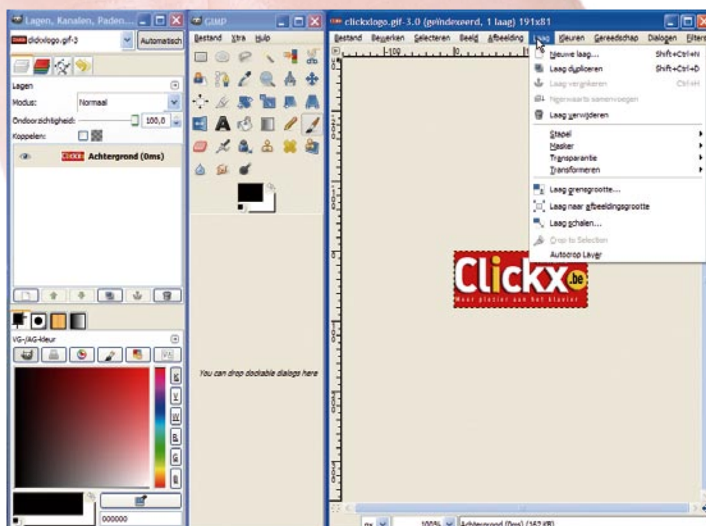
➲ Photoshop is ongetwijfeld het meest uitgepuurde en krachtigste pakket. Heb je al die paardenkracht niet nodig, dan is het gratis GIMP een méér dan valabel alternatief. ♦

Photoshop: de ongekroonde – en erg prijzige – koning van de beeldbewerkers.

	PHOTOSHOP	GIMP
Versie	CS3	2.4.4
Producent	Adobe	(GIMP)
Website	www.adobe.com/be_nl	www.gimp.org
Taal	NL	NL
Prijs (gratis proefperiode)	€ 1.089(1) (30 dagen),	gratis
Functieomvang	*****	****
Gebruiksvriendelijkheid	****	***
Hulp	****	***

(1) Student edition: € 209 - Photoshop Elements: € 89,90

Ietwat eigenzinnig, maar best krachtig!

